

Bij het Doelab mag je fouten maken

Er zijn nog altijd leerlingen die moeite hebben met leren en ondanks de verlengde instructie en remedial teaching de stof toch niet goed begrijpen. Zij ploeteren zich door de leerstof. Faalangst en een negatief zelfbeeld kunnen het gevolg zijn. In Amsterdam-Noord heeft men goede ervaringen met het Doelab. Deze methode probeert de juiste houding om tot leren te komen aan te brengen. Daarbij leert een kind ook dat fouten maken niet erg is, je kunt ervan leren. Petra van Bommel, die het Doelab heeft ontwikkeld, en Petra van den Tempel, directeur van Expertisecentrum Innoord, vertellen er meer over.

Wat is Doelab?

Het Doelab profileert zichzelf als 'basisonderwijs met een ontwikkelings- en ervaringsgericht karakter'. Petra van Bommel is oprichter en directeur van het Doelab. Ze heeft het Doelab in 2015 ontwikkeld op een school van AWBR, als tegengeluid op de toenemende meer- en hoogbegaafdheidsklassen. Met Doelab krijgen leerlingen die moeite hebben met abstract leren meer kans om zich te ontwikkelen. Groepen kinderen (6 kinderen) uit dezelfde bouw ontvangen ondernemend en praktisch onderwijs voor een aantal uur per week voor het hele schooljaar. Op een Doelab-dag komt zo iedere bouw aan de beurt zodat er 18 kinderen succeservaringen opdoen die ze weer mee terugnemen naar de klas. Er wordt thematisch gewerkt en de lessen zijn vooral heel praktisch. De onderwerpen zijn o.a. ICT, techniek, koken, handenarbeid, tuinieren, werken met textiel en stages. Ouders en leerkrachten worden wekelijks op de hoogte gehouden middels een digitaal verslag en social media.

GROWIE

De school selecteert minimaal 12 leerlingen en krijgen les door een opgeleide leerkracht van het Doelab. Ook zijn er mogelijkheden om een eigen leerkracht te laten opleiden. De leerkracht werkt met de kinderen aan dezelfde onderwijsdoelen als in de klas maar dan vertaald naar de praktijk. Doelab draait inmiddels op 21 scholen binnen 5 besturen in Amsterdam.

Doelab: voor welke leerlingen?

Het Doelab is een oplossing voor die kinderen die vanuit het platte vlak moeilijk leren, die het in de klas moeilijk hebben om met de gemiddelde stroom mee te gaan. Het is in principe voor leerlingen met een laag IQ, alleen is die grens heel lastig aan te geven. Dat komt omdat een kind met een IQ van 70 soms meer inzet en daardoor meer leervaardigheden heeft dan een kind met een IQ van 90. Doelab richt zich op kinderen die zowel cognitief als sociaal-emotioneel uitvallen in de klas of faalangstig zijn. Deze leerlingen hebben een probleem met het welbevinden in de klas. Petra van den Tempel, directeur van Expertisecentrum Innoord: “Vaak lopen leerlingen bij het regulier onderwijs vast omdat ze cognitief geen aansluiting meer vinden. Dus eigenlijk is dit een mooie doorlopende leerlijn om kinderen voor te bereiden op het praktijkonderwijs. En om te laten ervaren hoe leuk het is om met je handen te werken! Dat blijft op veel scholen een ondergeschoven kindje. Het gaat om leerlingen die soms onder het laagste instructieniveau zitten van wat het onderwijs biedt en dan is de instructie vaak nog te moeilijk.

Praktijk - Lianne Bokslag:

“Sinds dit schooljaar werk ik als leerkracht bij het Doelab op twee scholen van Innoord in Amsterdam. Ik leer, probeer en geniet van de ontwikkelingen. Het werken aan de juiste mindset om tot leren te komen vind ik de sleutel tot succes. De kinderen krijgen praktijkonderwijs, waarbij de focus ligt op het proces. Kinderen gaan weer met plezier naar school en het zelfvertrouwen groeit. Van een ouder kreeg ik terug dat haar dochter nu doorzet bij de zwemles waar ze voorheen opgaf. Samen groeien we en werken we aan onszelf. Ik merk dat de manier van werken mij inspireert en dat zorgt ervoor dat ik dat ook doe bij anderen. Het werken bij het Doelab geeft mij veel voldoening!”

Leerdoelen van Doelab: anders dan voor basisonderwijs?

Petra van Bommel verduidelijkt: “De doelen van het Doelab zijn: leren leren en praktische vaardigheden verkrijgen. We selecteren de SLO-doelen die gericht zijn op zelfredzaamheid om in de maatschappij te kunnen functioneren. Welke vaardigheden heeft iemand nodig om te kunnen leren? En dat is bij de één controleren van eigen werk, bij de ander hulp vragen en bij weer een ander leren doorzetten. Doelab voegt daar iets aan toe, namelijk de praktische uitvoering. Daar komen de scholen vaak niet aan toe. Dan zie je bijvoorbeeld dat de leerling op een lager niveau gaat werken. Stel, een leerling krijgt in zijn rekenschrift een som te zien. Iemand koopt in de supermarkt vier appels en die moet je verdelen met zes kinderen. Hoe ga je dat aanpakken? Dan moeten kinderen zich vanuit het platte vlak dat abstracte niveau inbeelden. Dat doet het Doelab niet, wij gaan zelf naar de supermarkt! Dan gaan we het niet tot een som beperken, dan halen we allerlei vakken erbij zoals begrijpend lezen, meten en wegen en verhoudingen. Maar ook planmatig kunnen werken en afrekenen. Zo komen alle vakken die ook in de klas worden aangeboden, aan de orde maar die lopen bij ons door elkaar heen.”

Achterliggende theorie

Het programma is opgebouwd op basis van de “growth mindset”-visie van Carol Dweck. Dweck claimt dat mensen minder stressvol en gelukkiger zijn als ze vanuit een growth mindset denken. Er zijn twee manieren om naar uitdagingen te kijken of naar problemen of naar obstakels. Ik kan het niet, het lukt me toch niet. Dat is de fixed mindset of vaste mindset. Als we met vallen en opstaan opgegroeid zijn, komen we op school en daar worden we afgerekend op onze resultaten. Dan worden de werkjes opgehangen en is alleen het resultaat zichtbaar. Het proces, de moeite en de fouten krijgen nog onvoldoende aandacht. De growth mindset zegt: ik weet niet of ik het kan maar als ik het niet probeer zal ik het nooit weten. Dus ik ga het in ieder geval proberen, ik ben niet bang om fouten te maken. Ik geloof in mezelf en ik zet door als het moeilijk is. Iemand met een IQ van 70 en een growth mindset kan zich daardoor beter

ontwikkelen dan iemand met een IQ van 110 met een fixed mindset. Het IQ wordt ondergeschikt. Dit verhaal over de groei mindset wordt in de lessen van Doelab vertaald naar de leerlingen door middel van de fictieve robots Growie en Fixie als rolmodellen.

Communicatie met leerlingen en ouders

Hoe breng je kinderen de boodschap dat ze naar een aparte groep moeten omdat ze niet meekunnen in de reguliere groep? Petra van Bommel: 'De kinderen krijgen te horen: jullie zijn geselecteerd voor het Doelab omdat jullie het leren in de klas moeilijk vinden en omdat wij denken dat jullie op een andere manier beter kunnen leren. We houden voor de ouders een voorlichtingsochtend of -middag. Ouders willen altijd gerustgesteld worden en wij vertellen ze dat we dezelfde cognitieve doelen nastreven maar dan op het eigen niveau van de kinderen, op een praktische manier. De doelen zijn wel al aangepast op de doelgroep en gericht op de groep moeilijk lerende kinderen. Dus we gaan geen breuken doen maar wel de doelen die ze nodig hebben om in de praktijk te kunnen overleven. Ouders reageren wisselend, soms ook sceptisch omdat zij bang zijn dat dit niet de manier is om doelen te behalen.

Auteur: Petra van Bommel

Oprichter en directeur van het Doelab.

*Auteur:
Petra van den Tempel*

*Directeur van
Expertisecentrum Innoord.*

Ze willen liever een hoger advies voor hun kind en huiswerkbegeleiding. Maar als ze eenmaal op het Doelab zitten, krijgen we alleen maar positieve reacties. Het zelfvertrouwen neemt toe en het plezier in school. Kinderen die naar het Doelab gaan, maken of doen dingen die andere kinderen heel erg leuk vinden. Dus op het moment dat zij terug in de klas komen met een product of met een mooi verhaal, zijn zij een keer degene waarnaar opgekeken wordt. Ja en wat je ook ziet is dat deze kinderen in een kleine groep goed functioneren. Dat is voor deze kinderen ook veel minder bedreigend. Ze zijn met soortgenoten."

Doorontwikkeling van het model

De organisatie is voortdurend bezig het systeem van Doelab te optimaliseren. Zo hebben we de transfer naar de klas en de leerkrachten van de school verbeterd. Voorheen was het zo dat als een kind naar het Doelab was geweest en vervolgens terugkeerde naar de klas niemand wist wat dat kind daar gedaan had. We willen alle leerkrachten op de school meenemen in de mindset-theorie en de leertaal. Als een leerling dan terugkomt uit het Doelab en zegt: Ik heb me gedragen als een Growy, dan weet de leerkracht precies waar het over gaat. Sinds dit schooljaar presenteert het Doelab de producten die ze maken in de klas, de doelen en evaluatie worden bijgehouden in Parnassys in een IHP en ontvangt het team een training.